

Register med kartfestede rekreasjonsområder og allmenninger

Vestfold 2013 - 2014

Skien, 10. desember 2014

Innledning

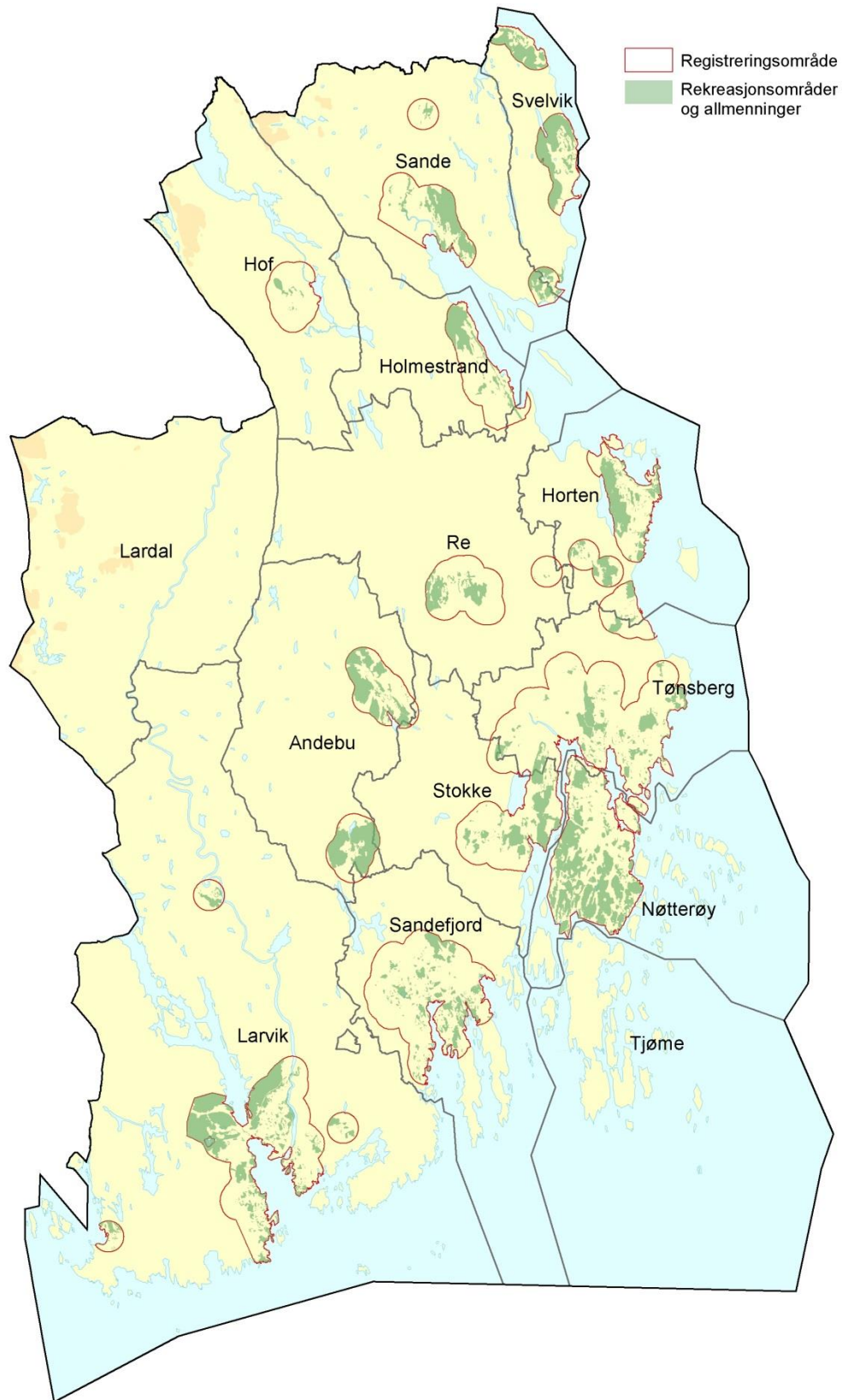
Rekreasjonsområder og allmenninger ivaretar viktige funksjoner i bylivet. Regional plan for bærekraftig arealpolitikk (RPBA, Vestfold Fylkeskommune 2013) legger føringer for økt tetthet i utviklingen av Vestfolds byer og tettsteder. I denne byutviklingen er det viktig å holde oppmerksomhet på viktige funksjoner i byrommet; arenaer for utfoldelse, rekreasjon, lek, observasjon av og deltakelse i by- og samfunnslivet. Det må tas hensyn til disse funksjonene for at også morgendagens by skal være åsted for det gode liv, meddelelse, meningsutveksling, integrasjon, innovasjon og verdiskaping.

Vestfold fylkeskommune ønsket å etablere et register over rekreasjonsområder og allmenninger i og rundt Vestfolds byer og tettsteder. Oppgavene ble konkurranseutsatt via Doffin, 24. september 2013. Gustavsen Naturanalyser inngikk kontrakt om oppdraget 12. desember 2013. Arbeidet ble igangsatt umiddelbart og var planlagt ferdigstilt innen utgangen av juni 2014. Det har blitt gjennomført tre arbeidsmøter med oppdragsgiver med diskusjoner og fastsetting av metodikk og framdriftsplan. Ulike omstendigheter har ført til noe utsettelse. Første utkast til gjennomsyn ble ferdigstilt 26. august 2014. Etter tilbakemeldinger og møter med kommunene, samt noe supplerende feltarbeid ble arbeidet ferdigstilt og levert 10. desember 2014.

Arbeidet gikk ut på å etablere et register over rekreasjonsområder og allmenninger i Vestfolds byer og tettsteder. Det ble definert et entydig registreringsområde basert på de langsiktige utviklingsgrensene, samt en buffer på 1000 meter utenfor dette (figur 1). Nøtterøy har ikke definert disse grensene, men ble likevel tatt med fordi de gjennom planprosessen har kommunisert at de vil angi slike utviklingsgrenser. Det ble også etablert registreringsområder med en buffer på 1000 meter omkring avklaringsområder. Tjøme er ikke inkludert ettersom de gjennom planprosessen har kommunisert at de ikke ønsker langsiktige utviklingsgrenser. I løpet av prosjektet ble det klart at Lardal også holdes utenfor registeret. Registeret skal bidra til økt kunnskap om strukturen av rekreasjonsområder og allmenninger og egenskaper ved de enkelte områdene, slik at aktører i byutvikling, offentlige og private, i større grad blir kompetente til å ta hensyn til disse viktige funksjonene.

Et register over rekreasjonsområder og allmenninger er nyttig med en framtidvisjon om fortetting av by og tettsteder. Fortetting gir økt grunnlag for kollektiv transport og mulighetene for å gå og sykle i det daglige. Men det må følges opp av god infrastruktur, sikre gang- og sykkelveier mellom bosted og jobb, butikker og rekreasjonsområder / allmenninger. Planlegging fordrer god oversikt over de ulike faktorene som er viktige i folks hverdag. Rekreasjonsområder og allmenninger skal dekke en eller flere av tre viktige hoveddimensjoner: Utfoldelse, naturopplevelse og kulturopplevelse.

Denne kartleggingen er ikke et ledd i noen planprosess, men ment som et supplement til kunnskapsgrunnlag for planlegging av fremtidens byer og tettsteder i Vestfold.

Figur 1: Oversiktskart over Vestfold med registreringsområdene og de registrerte rekreasjonsområder og allmenninger.

Teoretiske definisjoner

Definisjonen av rekreasjonsområde og allmenning er ikke entydig. Denne kartleggingen bygger på definisjonen gitt i anbudsdocumentene, med noen justeringer. Det vi er ute etter er områder der "folk flest" vil føle det bekvemt å stanse uten å føle at man er i veien eller bryter privatlivets fred. Det vil sannsynligvis vise seg at grensen for dette kan oppfattes ulikt blant enkeltindivider og brukergrupper. Området må ha en form for attraksjonsverdi for brukeren, alt fra et sted å ta en hvil, et sosialt møtested eller til fysisk aktivitet og lek. Områdene skal være «kortreiste», det vil si tilgjengelige uten bruk av bil. I denne kartleggingen er områdets potensiale for bruk det viktigste, framfor den nåværende statusen. Det vil si at vurderinger om eksempelvis midlertidige hindringer eller utilgjengelighet nedprioritere. Det skal fokuseres på om området kan være til nytte i fremtiden, av hensyn til overordnet planlegging i lengre perspektiv.

Kartleggingen tar sikte på å samle informasjon om flest mulig rekreasjonsområder og allmenninger. Plan- og sikringsstatus og juridisk eierskap vil for brukerne være av mindre betydning, men er viktig for områdets kontinuitet. Mange ubebygde områder, som ikke er regulert til friområder, brukes til lek og opphold. Tilsvarende finnes regulerte friområder som ikke brukes i tråd med formålet.

'Rekreasjonsområde'

Uteområde egnet for tur, lek, hvile. Opplevd som offentlig/allment tilgjengelig rom.

'Allmenning'

Gate eller plass godt egnet for byliv, opphold og aktiviteter utover transport. Opplevd som offentlig/allment tilgjengelig rom.

Metode

Innledende grovkartlegging

Registrering av rekreasjonsområder og allmenninger i Vestfold startet med innsamling av eksisterende data, både i form av digitale temakart og annen relevant informasjon. De ulike kildene danner grunnlag for en innledende grovkartlegging med ortofoto (flyfoto) som bakgrunn.

Alle områder digitaliseres som polygoner/flater. Hvert område blir gitt et områdenummer som entydig referansepunkt. Områdenummer genereres med kommunenummer, samt et internt løpenummer i hver kommune. Områdenes primære avgrensning skal avspeile det faktiske rekreasjonsområdet, uavhengig av planstatus, eiendomsgrense eller eierskap. Større rekreasjonsområder kan deles og gis egne nummer når de har en markert endring i funksjon eller utseende. For eksempel skilles det mellom lekeplass og ballplass der det er tydelig skille, og mellom 100-meterskog og tilgrensende lekeplass. Men i andre tilfeller er funksjonene sammenfiltret og området behandles som et.

Geografiske registreringer utføres på to grunnleggende ulike måter. Enten ved hjelp av GPS-utstyr i felt, eller ved digitalisering på grunnlag av annet kartgrunnlag. I praksis blir det et samspill mellom digitalisering på kartgrunnlag og feltdigitalisering, alt etter hva som er mest effektivt innenfor kravene til detaljgrad. GIS-analyser ble utført med ArcGIS 10.2.2 for Desktop. Feltregistreringer ble utført med Trimble GeoXT6000 med D-pos som gir nøyaktighet på 0,5 – 1,0 meter. Den har ArcPad feltprogramvare for effektiv datainnsamling og samkjøring mot øvrig ESRI-programvare.

Feltregistreringer

Erfaringer fra feltarbeidet viste raskt at grovkartleggingen på ortofoto gav effektive arbeidsforhold. Det var i utgangspunktet registrert et stort antall områder, både områder som klart utmerket seg som rekreasjonsområder, men også områder som på ortofoto framsto som tvilstilfeller. Gjennom feltarbeidet ble det raskt klart om disse var reelle eller ikke egnet som rekreasjonsområder eller allmenninger. I mange tilfeller ble avgrensninger justert i felt, og i noen tilfeller ble det gjort ny-registreringer av områder som ikke ble avdekket i den innledende kartleggingen.

Det ble lagt vekt på stor grad av nøyaktighet på avgrensningen av områdene. Feltregistreringene gir i beste fall en nøyaktighet på 0,5 – 1.0 meter. I praksis blir dessverre nøyaktigheten noe dårligere i skogsområder eller nær bygninger da mottaket av satellittsignaler reduseres. Alle områder ble gjennomgått etter feltregistreringer, og om nødvendig justert inn i ved hjelp av ortofoto og eiendomsgrenser. Vestfold er godt dekket med ortofoto, med nøyaktighetsgrad ned mot 0,1 meter. Digitale eiendomsgrenser har noe varierende nøyaktighetsgrad, men i alle tilfeller tilstrekkelig til dette formålet.

Tilnærmet alle områder ble fotografert fra minimum to vinkler. Dette ble utført med digitalt kompaktkamera; Panasonic Lumix DMC-FT5. Kameraet lagrer posisjon og retning i bildets metadata. Erfaringer viste at posisjoneringens nøyaktighet var lavere enn forventet. I noen tilfeller er derfor posisjonen noe misvisende i forhold til rekreasjonsområdet. Nøyaktig avvik er vanskelig å fastslå, men det vil forhåpentligvis ikke være så stort at det ikke lar seg gjøre å forstå hvor bildet ble tatt.

Det ble gjort unntak for barnehager og skoler, der ble det ikke fotografert av hensyn til personvern. Det samme gjaldt på rekreasjonsområder og allmenninger der det oppholdt seg folk, særlig lekeplasser med lekende barn.

Bearbeiding og ferdigstilling

Alle feltregistreringer ble kontrollert og finjustert mot digitale eiendomsgrenser der det var relevant. En foreløpig oversikt over registreringene ble presentert for kommuner og andre impliserte aktører gjennom ArcGIS Online, 22. september 2014. Noen kommuner gav innspill som resulterte i enkelte nyregistreringer, samt justering av eksisterende. Gjennom denne prosessen ble det bestemt at registreringene i Lardal kommune skulle holdes utenfor prosjektet. Lardal er en utmarkskommune med store rekreasjonsområder og det ble vurdert som feil å fremheve enkeltområder her. Larvik kommune har planer om å utarbeide en helhetlig grønnstrukturplan, hvor rekreasjonsområder vil være et av flere temaer som vil bli vurdert i nærmeste framtid. Registreringene beholdes som de er med forbehold om at de ikke er kvalitetssikret av kommunen. Registreringene kan så justeringer i forbindelse med arbeidet med grønnstrukturplanen. For øvrig kom det inn nyttige innspill fra Nøtterøy, Holmestrand, Re, Hof, Sande, Horten, Stokke og Svelvik kommuner.

Etter korrekturrunden ble det utført diverse GIS-tekniske beregninger på datasettet. Et datasett med høydedata fra lasermålinger ble brukt som grunnlag for å beregne helningsgrad og –retning på rekreasjonsområdene. Det har vært noen tilbakemeldinger om at bratte områder bør tas bort fra registeret. Av hensyn til ulike brukergrupper kan dette være et tveegget sverd, da noen vil finne bratte områder interessante. Ikke bare klatrere, men også andre avhengig av graden av helning. For å gi områder med bratte skråninger en merknad i egenskapsdataene er det beregnet hvor mye av området som er brattere enn 45 grader. Gjennomsnittlig helningsretning oppgis også i egen kolonne. Helningsretning kan si noe om solforholdene på området.

Datasettet ble delt opp i forhold til planstatus i kommuneplanene. Delområdene har samme områdenummer, men tildeles et eget delområdenummer. Datasettet ble også samkjørt med digitale eiendomsgrenser for identifisering av hvilke gnr/bnr som berøres. Av hensyn til kompleksiteten ble oppdelingen i forhold til eiendomsteiger og planstatus utført i to forskjellige datasett.

Egenskapsdata

Registreringene leveres som ArcGIS geodatabase, med navnet VFRA2014.gdb. Forkortelsen står for **V**estfold **F**ylkeskommune, **R**ekreasjonsområder og **A**llmenninger. Geodatabasen inneholder de registrerte områdene representert ved en basisfil (VFRA_2014_Basis), en fil der områdene er delt opp etter planstatus (VFRA_KP) og en der områdene deles etter eiendomsteiger (VFRA_DEK). Egenskapstabellen inneholder all relevant informasjon om kartobjektene. Følgende temaer er inkludert i egenskapstabellen:

Områdenummer (Rekr_nr)

Hvert område er gitt et 6-sifret nummer. De tre første sifrene er kommunenummer, mens de neste tre er løpenummer. Løpenummeret er stigende fra nord og sørover. Områdenummer skal gjenspeile det faktiske rekreasjonsområdet, uavhengig av planstatus, eiendomsgrense og eierskap.

Delområdenummer (Delomr_nr)

Områdene (Rekr_nr) er delt opp i forhold til planstatus. De tematiske egenskapsdataene er uendrete, men i tillegg er det påført et Delomr_nr. Disse er generert fra Rekr_nr, med to ekstra siffer på slutten med intern nummerering fra nord og sørover. Dette gjelder bare VFRA_2014_KP.

Områdenavn (Rekr_navn)

Hvert område gis et navn. Dette ble i utgangspunktet automatisk generert ved å hente navn fra nærmeste gatenavn. Underveis i arbeidet har mange områder fått mer relevante navn der

det oppdages. Samme navn kan gå igjen på flere områder, derfor er dette ingen entydig identifikasjon.

Områdetype (Rekr_type)

Områdene gis en kortfattet beskrivelse av hvordan området framstår. «Skole», «Barnehage», «Park», «Lekeplass», «Ballplass» og «Idrettsanlegg» er forholdsvis entydige beskrivelser. For mindre skogsområder som gjerne er attraktive arenaer for fri lek brukes begrepet «100-meterskog», hentet fra Ole Bromms verden (*A.A. Milnes*). Større skogsområder omtales som «Turområder» der bruken er noe større både i utstrekning og allsidighet.

Brukergrupper

Det ble gjort vurderinger av hvem områdene var mest egnet for. I de fleste tilfeller vil alle uansett alder ha en viss grad av nytte av et område. Men i mange tilfeller gir områdets beskaffenhet gi inntrykk av at spesifikke aldersgrupper vil ha større nytte enn andre.

«Små barn» (1) regnes som barn i barnehage- og eventuelt tidlig barneskolealder. Disse vil ofte finne størst glede av tilrettelagte lekeplasser. «Større barn/ungdommer» (2) vil i større grad kunne benytte seg av uberørte skogsområder (100-meterskog) til eksempelvis bygging av trehytter. I mange tilfeller er det glidende overganger mellom dette og kategorien «Alle barn» (3) kan benyttes. Det ble innledningsvis vurdert en egen kategori for «Voksne» (4), men dette viste seg å være lite aktuelt og er derfor ikke benyttet. Hovedsakelig kan rekreasjonsområdene og allmenningene være til glede for «Alle» (5).

Funksjon

Området må ha, eller ha potensiale til å ha, en form for attraksjonsverdi for brukeren. Det kan dreie seg om et sted for avkobling, et sosialt møtested eller til fysisk aktivitet og lek. Mange områder vil være egnet til flere ting. Ved flere bruksområder kodes det med flere siffer (f.eks 56 = både 5 og 6).

1. Fri lek, uten tilrettelegging
2. Opparbeidet lekeplass
3. Ballplass/balløkke
4. Idrettsplass (organisert idrettsområde)
5. Opphold/hvile. Terreng eller tilrettelegging innbyr til opphold. Gjerne med natur- eller kulturopplevelser.
6. Fysisk utfoldelse: Områder av en viss størrelse som gir mulighet for løping, sykling el.
7. Gjennomgang, snarvei – viktig for bilfri, lokal kommunikasjon, enten mellom boliger, som trygg skolevei eller til rekreasjonsområder.
8. Annet

Allment tilgjengelig

Publikums oppfatning av området i forhold til graden av privat / offentlig karakter er avgjørende for bruken. «Allment tilgjengelig» (1) brukes om de fleste områder i denne kartleggingen. Det betyr at hvem som helst skal kunne oppholde seg på området uten å ha følelsen av å forstyrre privatlivet til andre. «Delvis tilgjengelig» (2) brukes om områder der det nok kan føles litt privatisert. Beste eksempler på dette er områder i borettslag, der det nok først og fremst er beboerne i borettslaget som vil føle seg «hjemme». Også noen lekeplasser plassert trangt mellom eneboliger kan fremstå som delvis tilgjengelige. En tredje kategori kunne vært «Ikke allment tilgjengelig», men denne brukes ikke fordi området da fjernes helt fra kartleggingen.

Tilrettelegging

Tilrettelegging kan være viktig i enkelte sammenhenger – en benk innbyr til å sitte ned, et lekestativ innbyr til lek. I andre tilfeller er det nettopp det uberørte som gir fordeler.

Tilrettelegging medfører ansvar for vedlikehold og sikkerhet. Hvert område ble kategorisert i forhold til om det var «Ingen» (1), «Litt» (2) eller «Mye» (3) tilrettelegging. Det ble tatt bilder av de fleste tilretteleggingstiltakene.

Vegetasjon/landskap

Områdene ble kategorisert med hensyn til vegetasjonens beskaffenhet og tilstand. Dette ble gjort med en enkel benevnelse på om vegetasjonen var «Naturlig» (1), «Parkmessig» (2) eller «Kunstig» (3). Naturlig ble brukt om områder der vegetasjonen vokste fritt. Parkmessig ble brukt om områder der det tydelig var en form for skjøtsel av vegetasjonen. Kunstig ble brukt om «grå» områder (asfalt, betong, grus, brostein og brygger), samt kunstgress.

Vegetasjonen, eller mangel på dette ble også vurdert i forhold til om den var «Tett bevokst» (1), «Spredt bevokst» (2) eller «Åpent» (3).

Dato

Dato oppgis for dagen området ble befart. Manglende dato betyr at området ikke ble befart, noe som i hovedsak gjelder områdene utenfor langsiktig utviklingsgrense, samt noen skoler og barnehager. Det ble også befart områder utenfor langsiktig utviklingsgrense når dette ble ansett som nødvendig.

Støyforhold

Støy oppfattes ulikt av forskjellige mennesker og blir ikke vurdert på feltbefaring. Digitalt kartgrunnlag fra Støyvarselkart (Statens Vegvesen 2013) blir benyttet i GIS-analyser. Områder som helt eller delvis tangerer støysonene gis verdi i prosent (%) for hvor mye av området som faller innenfor støysonen. Det er ikke differensiert på de to ulike støysonene i støyvarselkartet ($L_{den}>65\text{dB}$ og $L_{den}>55\text{dB}$).

Helningsgrad (helning_45)

Områdets helningsgrad kan være av betydning for bruksmønsteret. På grunnlag av lasermålinger er det beregnet hvor stor del av områdene som har bratte områder. Grensen for bratt er i denne sammenheng satt til 45 grader. Dette oppgis i prosent av hele området.

Helningsretning (h_retning)

Helningsretning gir noe differensiert bruk i forhold til solforhold. Vestvendte områder har mer kveldssol, mens østvendte har morgensol. På vinterdager kan sørvendte være best for å nyte korte dager. Kolonnen «h_retning» gir en gjennomsnittlig helningsretning for området. Merk at dette kan gi noe misvisning for områder som har helning i flere retninger. F.eks. en kolle med mye både øst- og vestvendte skråninger kan i teorien få et gjennomsnitt i sør eller nord.

Tabell 1: Kortfattet beskrivelse og forklaring til temaer i egenskapstabellen til VFRA_basis, VFRA_KP og VFRA_DEK.

Kolonneoverskrift	Kategori	Forklaring	Merknader
Rekr_nr		Områdenummer	Fire første siffer er kommunenummer. Øvrige er løpenummer.
Delomr_nr		Delområdenummer	Kun i VFRA_KP
Rekr_navn		Områdenavn	
Rekr_type		Områdebeskrivelse	
Brukere	1	Små barn	
	2	Store barn/ungdommer	
	3	Alle barn	
	5	Alle	
Funksjon	1	Fri lek, uten tilrettelegging	Kombinasjon av siffer ved flere funksjoner.
	2	Opparbeidet lekeplass	
	3	Ballplass, ball-løkke	
	4	Idrettsplass (organisert idrettsområde)	
	5	Opphold/hvile. Terreng eller tilrettelegging innbyr til opphold. Gjerne med natur- eller kulturopplevelser	
	6	Fysisk utfoldelse. Områder av en viss størrelse som gir mulighet for løping, sykling el.	
	7	Gjennomgang, snarvei – viktig for bilfri, lokal kommunikasjon, enten mellom boliger, som trygg skolevei eller til rekreasjonsområder.	
	8	Annet	Spesifiseres i merknadsfelt
Allment	1	Allment tilgjengelig	
	2	Delvis tilgjengelig. For utenforstående kan området føles privat.	F.eks. borettslag
Tilrett	1	Ingen tilrettelegging	
	2	Litt tilrettelegging	
	3	Mye tilrettelegging	
Vegetasj	1	Naturlig	
	2	Parkmessig	
	3	Kunstig	Asfalt, betong, grus, brostein og brygger, samt kunstgress
Landskap	1	Tett bevekst	
	2	Spredt bevekst	
	3	Åpent	
Dato	dd.mm.åååå	Dato for feltbefaring	
Støy	%	Andel av område i støysone	
Helning_45	%	Andel av området som har helning på mer enn 45 grader	
H_retning	Grader	Gjennomsnittlig helningsretning	
Merknad	Fritekst	50 tegn	
K_Navn		Kommunenavn	
OPLAREAL	xxx	Arealbrukskode etter Sosistandard 4.0	Kun i VFRA_KP
KPAREALFOR	xxxx	Arealbrukskode etter Sosistandard 4.1	Kun i VFRA_KP
KP tekst	Tekst	Forklaring til OPLAREAL og KPAREALFOR	Kun i VFRA_KP

Resultat

Den innledende grovkartleggingen ble utført i perioden desember 2013 til mars 2014. Det ble lagt vekt på å ta med alle tvilstilfeller, noe som resulterte i totalt 3237 potensielle områder.

Feltarbeid ble så utført i perioden mars til august 2014. Noe supplerende feltarbeid ble utført i november. Forarbeidet gav gode arbeidsvilkår i felt. Det var enkelt å finne fram til potensielle områder. Avgrensingene var i mange tilfeller nøyaktige nok i utgangspunktet og feltbefaringen bestod i å kontrollere og gjøre småjusteringer. Det var også tilfeller av områder som trengte større justeringer. Det ble også gjort nyregistreringer av områder som hadde blitt oversett innledningsvis. Områder innenfor utviklingsgrensen ble prioritert i forbindelse med befaringer. Av de potensielle områdene viste det seg at totalt 2114 områder kvalifiserte som rekreasjonsområder eller allmenninger (Tabell 2). Av disse ble 80 % befart. I forbindelse med befaringene ble det tatt 3594 georefererte bilder med retningsangivelse.

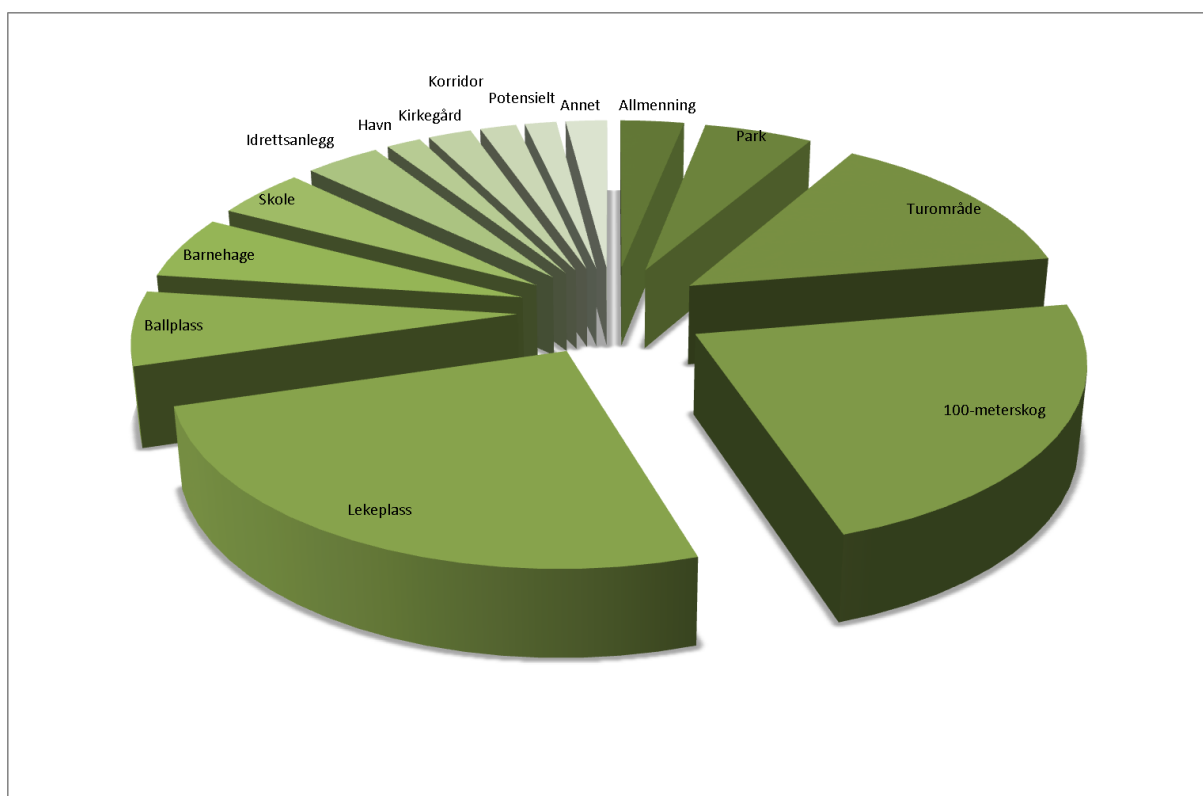
Tabell 2: Oversikt over antall og areal av rekreasjonsområder og allmenninger i Vestfold, fordelt på kommunene. De fleste (80 %) ble verifisert ved feltundersøkelser, mens noen ble nedprioritert fordi de ligger utenfor langsiktig utviklingsgrense. På Nøtterøy er det ikke definert utviklingsgrense, her ble typiske utmarksområder nedprioritert. Tjøme og Lardal er ikke med i denne undersøkelsen.

Kommune	Antall områder	Areal (daa)	% befart
Andebu	77	13 079	74
Hof	24	557	96
Holmestrand	63	4 642	89
Horten	213	10 023	95
Larvik	462	19 342	81
Nøtterøy	208	19 529	73
Re	48	3 857	83
Sande	77	8 025	65
Sandefjord	385	7 496	84
Stokke	112	7 481	64
Svelvik	104	10 647	62
Tønsberg	341	8 317	83
Sum	2114	112 994	80

Kommunene med flest områder var lite overraskende de største byene; henholdsvis Larvik, Sandefjord og Tønsberg på de tre første plassene.

Områdetype

Av antall rekreasjonsområder i Vestfold var det flest lekeplasser (537 stk). 100-meterskog var det også mange av (479 stk). Samlet ble det registrert 212 skoler og barnehager. Også turområder (294 stk), ballplasser (140 stk) og parker (113 stk) var godt representert. Figur 2 viser fordelingen mellom de ulike områdetypene.

Figur 2: Fordelingen av ulike typer rekreasjonsområder i Vestfold, etter prosentvis fordeling basert på antall. Noen nært beslektede områdetyper er samlet i grupper.

Berørte eiendomsteiger

Rekreasjonsområder og allmenninger i Vestfold berører i større eller mindre grad ca. 6400 eiendomsteiger. Mange områder berørte kun en eiendomsteig, mens de største opptil 84, med et gjennomsnitt på 3. I kartlaget VFRA_2014_DEK er rekreasjonsområdene delt opp i forhold til eiendomsteiger. Egenskapsdataene tilsvarer VFRA_2014_Basis, men i tillegg er det påført opplysninger fra matrikkelen om gårds- og bruksnummer.

Kommuneplan

Rekreasjonsområder og allmenninger i Vestfold ble koblet opp mot gjeldende kommuneplaner i fylket. Dette viser ikke overraskende at ulike LNF-kategorier utgjorde hele 70 % av arealet i de registrerte rekreasjonsområdene. Friområder inklusive noen tilsvarende kategorier utgjorde 14 % av arealene. Videre var Idrettsanlegg (4 %), Boligområder (5 %) og Offentlige bygninger (3 %) godt representert. Rekreasjonsområdene berører også en lang rekke andre plankategorier.

I kartlaget VFRA_2014_KP er rekreasjonsområdene delt opp i forhold til planstatus. Egenskapsdataene tilsvarer VFRA_2014_Basis, men i tillegg er det påført Delomr_nr. Disse er generert fra Rekr_nr, med to ekstra siffer på slutten med intern nummerering fra nord og sørover.

Diskusjon

Totalt antall potensielle områder var langt større enn antatt innledningsvis. Forarbeidet ble gjort med fokus på å få med alt, og tvilsomme områder ble tatt med for kontroll i felt. En mer kritisk sortering ville gitt et lavere antall. Samme gjelder mulighetene for samling av tilstøtende og likeverdige områder. I forbindelse med feltarbeidet ble så mye som 40 % av de potensielle områdene avklart som uaktuelle. Ettersom områdene lå tett gav dette forholdsvis lite merarbeid. Det vurderes som en fordel og «gape høyt» innledningsvis for å unngå å overse områder.

Områdetyper

For mange områder var det enkelt å sette en entydig «merkelapp» på. Dette var for eksempel «Lekeplasser» og «100-meterskog». «Ballplasser» var i mange tilfeller sammenfallende med lekeplasser. De lot seg noen ganger skille klart fra lekeplassen, mens andre ganger var områdetypene sammenfiltret uten mulighet for å skille. Skille mellom turområde og 100-meterskog blir også i mange tilfeller subjektivt. Fellesområder i borettslag vil i mange tilfeller være vanskelig å kategorisere som allment tilgjengelige. Denne områdetypen bør betraktes som underrepresentert i kartleggingen fordi de er vanskelige å få fullstendig oversikt over. Havneområder kan i mange tilfeller overlappes av begrepet allmenninger, særlig når de er nært knyttet til bysentrum. Kirker og kirkegårder er tatt med under tvil da de utgjør en spesiell type. Det er her vurdert at disse områdene gir grunnlag for rolig opphold og refleksjon.

Registreringsområde

Det ble definert et entydig registreringsområde basert på de langsiktige utviklingsgrensene, med en buffer på 1000 meter utenfor dette. Fra Svelvik kommune ble det i forbindelse med korrekturrunden påpekt av registreringsområdet omkring Berger ikke var optimalt. Det burde strekt seg litt lengre mot nordøst. Det var ikke mulig å utvide registreringsoppgaven i siste liten, så denne merknaden er det dessverre ikke tatt hensyn til.

Store skogsområder

I slutfasen av arbeidet ble det lagt til en del store skogsområder i randsonen av registreringsområdene. Dette er i stor grad ulike typer LNF-områder, som i utgangspunktet ble prioritert lavt. Først da det ble valgt å ta med slike områder i Nøtterøy, basert på innspill fra oppdragsgiver, ble det vurdert som nødvendig og gjøre tilsvarende i de andre kommunene. Det kom innspill fra enkelte kommuner om at dette var nødvendig.

Slike områder kan i mange tilfeller «overskygge» arealmessig mindre, men kanskje vel så viktige områder. Dette var grunnlaget for at Lardal kommunen valgte å trekke seg ut av prosjektet. Likevel er det viktig å anskueliggjøre også slike områder. Kartdataene som er generert i dette prosjektet er ikke primært tenkt brukt til noen form for temakartutvikling. For det blotte øyet vil dominerende store flater ødelegge det totale inntrykket av datasettet. Bekymringen ansees som mest relevant i forbindelse med temakartproduksjon. I GIS-faglige analyser, som datasettet er tiltenkt, er det mindre sjanse for at denne effekten er relevant.

Bratt terreng

Det ble vurdert å unnta bratte områder i rekreasjonsområdene, etter innspill i forbindelse med korrekturrunden. Det ble ansett som vanskelig å bestemme hvor bratt som er «for bratt», med tanke på ulike gruppers tilnærming til dette. Det ble derfor ikke fjernet noen deler av områder av hensyn til dette, men områder som har bratte områder identifiseres. Basert på lasermålinger i Vestfold er det beregnet helningsgrad for områdene. Bratthet oppgis som prosent (%) av området som er brattere enn 45 grader.

Årtids- og døgnvariasjon

Innledningsvis ble det vurdert å oppgi årstidsvariasjon for de enkelte områdene. Dette ville gi en betegnelse på om områdets egnethet varierte for ulike årstider. I praksis viste det seg at alle områder på en eller annen måte er egnet for bruk uansett årstid. Dette utelukker ikke at mange områder fremstår som mer attraktive for eksempel i sommerhalvåret. Men ingen områder ble ansett som helt uaktuelle på noen årstid. Denne faktoren fjernes derfor fra egenskapene. Karakteriseringen ville hatt mer for seg dersom kartleggingen også omfattet innmark, som om sommeren er utilgjengelig, men som utenfor vekstsesongen lar seg bruke til ulike friluftslivsaktiviteter. All jordbruksmark kan benyttes den tid marken er frosset eller snølagt (Lov om friluftsliv, § 3).

Innenfor samme døgn kan et område være både stengt og tilgjengelig for allmenn benyttelse. En skolegård eller barnehage kan benyttes til lek og ballspill for barn i nærområdet etter åpningstid. Innledningsvis ble det lagt opp til en tredelt benevnelse, men i praksis ble det kun to kategorier. Kategorien som ikke ble benyttet var 1 (Dagtid). Det ble ikke funnet områder som kun var tilgjengelige i «kontortiden». Alle skoler og barnehager ble kategorisert som 2 (kveld/helg), dvs. de er tilgjengelig utenfor ordinær åpningstid. Øvrige områder ble vurdert som tilgjengelige hele døgnet. Merk at «hele døgnet» gjelder innenfor normal folkeskikk, noe som selvsagt tilsier at en lekeplass ikke nødvendigvis kan brukes om natten. Men flere turområder vil være egnet for overnatting ute. Etersom det viste seg at det kun var barnehager og skoler som fikk kategori 2 ansees det ikke som noen formålstjenlig faktor og den er fjernet fra egenskapsdataene.

Referanser

Oslo kommune, Plan og bygningsetaten, 2009: Grøntplan for Oslo. Registreringer av grøntområder i Oslos byggesone med bydelsvis oppsummering, juni 2009. [78 s.](#)

Vestfold Fylkeskommune, 2013. Regional plan for bærekraftig arealpolitikk (RPBA). Et attraktivt og bærekraftig Vestfold. [Vedtatt i Fylkestinget, 25. april 2013.](#)

Statens vegvesen, 2013: [Støyvarselkart Vestfold.](#)

N50 kartdata, vektorisert (Statens kartverk 2013)

Flyfoto Vestfold (GeocacheBilder, Geodata AS)

Laserdata Vestfold, kopi mottatt fra Vestfold Fylkeskommune august 2014

Støyvarselkart (Statens Vegvesen 2013)

Matrikkeldata (Norge digitalt, mai 2014)

Kommuneplaner Vestfold (Norge digitalt, 1. desember 2014)

Foreløpig kommuneplan Svelvik, pr 12. november 2014

Barnesteder.no/vestfold ([web](#))

Aktiviteterforbarn.no/vestfold ([web](#))

Barnetråkk

Diverse kartdata fra Sandefjord kommune

Diverse kartdata fra Horten kommune